

บทที่ 5 อะฮ์ลุลบัยต์ (วงศ์วานของ ศาสดามุฮัมมัด)

ในพจนานุกรม คำว่า 'อะฮ์ลุลบัยต์' หมายถึงครอบครัวที่ประกอบไปด้วยสามี ภรรยา บุตรและอาจจะมีคนรับใช้ร่วมอยู่ด้วย ซึ่งทั้งหมดอยู่ภายใต้การปกครองดูแลของผู้ชาย ผู้ทำหน้าที่เป็นสามี และเป็นหัวหน้าครอบครัว ในบางครั้งคำว่า 'อะฮ์ลุลบัยต์' ถูกใช้เพื่อเป็นการให้เกียรติกับญาติชั้นใกล้ชิด เช่น บิดา มารดา พี่สาว บุตร หลาน ป้า น้า และอา เป็นต้น

จุดประสงค์ของคำว่า 'อะฮ์ลุลบัยต์' ในอัล กุรอานและสุนนะฮ์ นั้น ไม่ได้มีความหมายตามที่กล่าวมาข้างต้น มีริวายะฮ์มุตะวาติร (รายงานที่เชื่อถือได้) จากการรายงานของทางอะฮ์ลุลบัยต์และชีอะฮ์ ว่า 'อะฮ์ลุลบัยต์' นั้น หมายถึงท่านศาสดามุฮัมมัด (คือลฯ) ท่านอิมามอะลี ท่านหญิงฟาฏิมะฮ์ อิมามฮาซัน อิมามฮุเซน (และลูกหลานของท่านอิมามฮุเซน) เท่านั้น ด้วยเหตุนี้ ครอบครัวและญาติที่ใกล้ชิดคนอื่นๆ ของท่านศาสดามุฮัมมัด (คือลฯ) ตามความหมายที่พจนานุกรมกล่าวไว้ จึงไม่ได้เป็นจุดประสงค์ของอัล กุรอานและสายรายงาน

แม้กระทั่งท่านหญิงคอดียะฮ์ ภรรยาที่มีเกียรติเป็นสุดที่รักของ

ท่านศาสดามุฮัมมัด (คือลฯ) และเป็นมารดาของท่านหญิงฟาฏิมะฮ์ (อ.) ท่านอับรอฮีมบุตรชายสุดที่รักของท่านศาสดาที่ได้รับเกียรติอย่างมาก ก็ยังมีได้รวมอยู่ในคำว่า ‘อะฮ์ลุลบัยต์’ ตามที่อัล กุรอานกล่าวไว้ ด้วยเหตุนี้อะฮ์ลุลบัยต์จึงหมายถึง 14 มะอ์ซุม (ผู้บริสุทธิ์ทั้ง 14 ท่าน) เท่านั้น อันได้แก่ ท่านศาสดามุฮัมมัด (คือลฯ) อิมามอะลี (อ.) อิมามฮาซัน (อ.) อิมามฮุเซน (อ.) อิมามอะลีซัยนุลอาบีดีน (อ.) อิมามมุฮัมมัด บากิร (อ.) อิมามญะอ์ฟัร ซอดิก (อ.) อิมามมุซา กาชิม (อ.) อิมามอะลี ริฎอ (อ.) อิมามมุฮัมมัด ญะวาด (อ.) อิมามอะลี ยุนนะกะกี (อ.) อิมามฮาซัน อัศการี (อ.) และอิมามมะฮ์ดี (อะลัยฮิมุสลาม)

อะฮ์ลุลบัยต์ของท่านศาสดามุฮัมมัด (คือลฯ) เป็นผู้ที่มีเกียรติและมีตำแหน่งสูงส่งในอิสลาม ซึ่งเกินความสามารถที่จะอธิบายได้ทั้งหมด เฉพาะบางเรื่องเท่านั้นที่จะขอยกมาเป็นตัวอย่างดังต่อไปนี้

1. อะฮ์ลุลบัยต์เป็นมะอ์ซุม (ผู้บริสุทธิ์) ปราศจากความผิดทั้งปวง ดังโองการที่กล่าวว่า

**“อันที่จริง อัลลอฮ์พึงประสงค์ขจัดความสกปรกโสมนม ให้ออกไป
จากเจ้า โอ้อะฮ์ลุลบัยต์”**

ตามความหมายของโองการพบว่า บรรดาอะฮ์ลุลบัยต์เป็นผู้บริสุทธิ์ไม่มีบาปใดๆ ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะบาปเล็กหรือบาปใหญ่ที่เกิดจากความพลั้งเผลอ หลงลืม หรือด้วยความตั้งใจ

2. อะฮ์ลุลบัยต์อยู่เคียงข้างอัล กุรอานตลอดมา

ดังที่ท่านศาสดามุฮัมมัด (คือลฯ) กล่าวไว้ในชะติษษะกอลัยน์ว่า
“ฉันฝากสิ่งหนักสองสิ่งไว้ในหมู่พวกเจ้า ได้แก่กิตาบุลลอฮ์ (อัล

กุรอาน) และอิตเราะะตีอะฮ์ลุลบัยตี (ทายาทของฉัน) ซึ่งของสองสิ่งนี้จะไม่แยกจากกันอย่างเด็ดขาด จนกว่าจะย้อนคืนสู่ฉัน ณ สระน้ำเกาซร์ แห่งสวนสวรรค์ พวกเจ้าจงยึดทั้งสองสิ่งนี้ไว้ให้มั่น และพวกเจ้าจะไม่หลงทางตลอดกาล”

อะฮ์ลุลบัยตีจะอยู่เคียงข้างกับอัล กุรอานตลอดเวลา โดยที่สิ่ง ทั้ง สองจะไม่แยกออกจากกันอย่างเด็ดขาด ในความหมายก็คือ สิ่ง ทั้งสองคือความสมบูรณ์ของกันและกัน สิ่งใดสิ่งหนึ่งจะอยู่โดยปราศจากอีกสิ่งหนึ่งไม่ได้ เพราะทั้งสองเป็นสิ่งที่ท่านศาสดามุฮัมมัด (คือลฯ) กล่าวไว้เคียงข้างกัน ความสัมพันธ์ของทั้งสองตำแหน่ง คือคำพูดและการกระทำของอะฮ์ลุลบัยตีต้องเหมือนกับคำพูดของท่านศาสดามุฮัมมัด (คือลฯ) คือเป็นสุจญัต (เหตุผล) ณ อัลลอฮ์ (ชบ.) และประชาชน

ความประเสริฐของท่านอิมามอะลี (อ.)

และอะฮ์ลุลบัยตีท่านอื่นๆ

ทั้งพี่น้องชาวซุนนะฮ์และชีอะฮ์ ได้รายงานจากท่านศาสดามุฮัมมัด (คือลฯ) เอาไว้มากมายเกี่ยวกับความประเสริฐของท่านอะลี (อ.) และอะฮ์ลุลบัยตีท่านอื่นๆ ซึ่ง ณ ที่นี้จะขอกกล่าวโดยสรุปเพียง 3 ประเด็นดังต่อไปนี้

1. ในปีฮิจเราะฮ์ที่ 6 ได้มีพวกคริสเตียนหนีจากเมืองนัจญ์รอน เลือกผู้รู้และนักปราชญ์ของเขาขึ้นมากลุ่มหนึ่ง เพื่อส่งไปยังนครมะดีนะฮ์ นักปราชญ์กลุ่มแรกได้ไปพบกับท่านศาสดามุฮัมมัด (คือลฯ) เพื่อพูดคุยและวิพากษ์ในเชิงวิชาการ ซึ่งพวกเขาต้องพ่ายแพ้ต่อท่านศาสดา ในช่วงนั้นได้มีวะฮ์ยู (วิวรณ์) ลงมาว่า

“ใครก็ตามที่ได้แย้งกับเจ้าในเรื่องของ (อีซาหรือความจริง)

ภายหลังจากความรู้ได้มาสู่เจ้าแล้ว จงกล่าวเถิดว่า ท่านทั้งหลาย จงมาซิ ! เราจะเรียกลูกๆ ของเราและลูกๆ ของท่าน เหล่าบรรดา สตรีของเราและสตรีของท่าน ตัวของเราและตัวของท่าน หลังจากนั้นจะทำการวิงวอน (ต่ออัลลอฮ์) และเราขอให้การสาปแช่ง ของอัลลอฮ์จงประสบแก่ผู้กล่าวเท็จทั้งหมด” (บทอาลิอิมรอน โอง การที่ 61)

ตามบัญชาของโองการนี้ ท่านศาสดามุฮัมมัด (คือลฯ) ได้เรียกร้องให้กลุ่มนักปราชญ์ของนัจญ์รอน ได้สาบานกันโดยให้นำเอาเหล่า สตรีและลูกๆ ของเขาออกมาทำพิธีสาบาน ฝ่ายใดเป็นผู้พูดโกหก ก็ขอให้พระผู้เป็นเจ้าทรงสาปแช่งพวกเขา กลุ่มนักปราชญ์จากนัจญ์รอน ได้รับข้อเสนอดังกล่าวนั้น และตกลงกันว่าวันพรุ่งนี้เป็นวันนัดหมาย พอวันรุ่ง ขึ้นได้มีบรรดามุสลิมจำนวนมากมาย พร้อมทั้งกับกลุ่มนัก ปราชญ์นัจญ์รอนมารอท่านอยู่ก่อนแล้ว และต้องการรู้ว่าท่านจะพา ใครออกมาสาบานในครั้งนี้ ซึ่งพวกเขาได้เห็นว่าคุณท่านฮุเซน และลุงท่านฮาซัน หลังจากนั้นเป็นท่านหญิงฟาฏิมะฮ์และท่านอิมาม อะลีที่กำลังเดินติดตามออกมา ท่านได้สั่งกับอะฮ์ลุลบัยต์ของท่าน ว่า “เมื่อฉันขอคุณอ่าจิบพวกเธอจงกล่าวว่า อามีน”

เมื่อพวกเขาได้เห็นท่านศาสดามุฮัมมัด (คือลฯ) กับอะฮ์ลุลบัยต์ ที่ไบหนานั้นเต็มไปด้วยรัศมี มีความสง่างามและไม่หวั่นเกรงสิ่งใด อีกทั้งไม่หวังความช่วยเหลือจากใคร นอกจากพระผู้เป็นเจ้าเท่านั้น ทำให้ กลุ่มนักปราชญ์ของนัจญ์รอน เกิดความสั่นสะท้านและเกรงกลัว หัว หน้ากลุ่มได้พูดกับบรรดาสมาชิกว่า

“ข้าขอสาบานด้วยนามของพระเจ้าว่า ไบหน่าที่เต็มไปด้วยรัศมี เหล่านี้ ถ้าพวกเขาขมอดูอ่าจิบจริงๆ บรรดานัชรอนนี้ทั้งหลายบนหน้า

แผ่นดินต้องพบกับความพินาศอย่างแน่นอน”

พวกเขาจึงเข้ามาหาท่านศาสดามุฮัมมัด (คือล๑) ท่านศาสดาจึงกล่าวว่า “ถ้าเช่นนั้นพวกเจ้าก็จงยอมรับอิสลามเสีย” พวกเขา กล่าวว่า “พวกเราไม่กล้าแข็งขึ้นอีกต่อไปแล้ว และเราไม่ชอกช้ำสงครามกับพวกมุสลิมเด็ดขาด ดังนั้น พวกเราขอจ่ายส่วยแทนในแต่ละปี และขออาศัยอยู่ภายใต้ร่มเงาของอิสลามด้วย”

บทสรุปของเหตุการณ์นี้

การรวมขบวนกับท่านศาสดามุฮัมมัด (คือล๑) เพื่อสาบานของท่านอะลี ท่านหญิงฟาฏิมะฮ์ ท่านฮาซันและท่านฮุเซนนั้น เป็นที่ชัดเจนว่าจุดประสงค์ของคำว่า ‘บรรดาลูกๆของเรา เหล่าสตรีของเรา และตัวตนของเรา’ นั้นไม่ได้หมายถึงใครอื่น นอกจากท่านศาสดามุฮัมมัด (คือล๑) ท่านอะลี ท่านหญิงฟาฏิมะฮ์ ท่านฮาซันและท่านฮุเซนเท่านั้น อีกนัยหนึ่งการที่ท่านกล่าวว่าตัวของเรา นั้นหมายถึงตัวของท่านกับท่านอะลี เหล่าสตรีของเราหมายถึงท่านหญิงฟาฏิมะฮ์ และบรรดาลูกๆ ของเราหมายถึง ท่านฮาซันและท่านฮุเซน

คำอธิบายที่สมบูรณ์คือ ท่านอะลีอยู่ในฐานะชีวิตและตัวตนของท่านศาสดามุฮัมมัด (คือล๑) ด้วยเหตุนี้อะฮ์ลุลบัยต์ของท่าน จึงหมายถึงบุคคลเพียงสี่คนเท่านั้น เพราะคำว่า ‘อะฮ์ลุลบัยต์’ ในที่นี้หมายถึงบุคคลที่ถูกให้เกียรติและถูกเรียกว่า “ตัวของเรา สตรีและลูกๆ ของเรา” ถ้าอะฮ์ลุลบัยต์นอกเหนือจากบุคคลทั้ง 4 แล้ว ท่านย่อมพาพวกเขาออกไปทำการสาบานด้วย และสิ่งที่จำเป็นต้องพูดถึงอีกประการหนึ่งก็คือ ความบริสุทธิ์ (มะฮ์ซุม) ของบุคคลทั้ง 4 ท่าน เนื่องจากอัลลอฮ์ (ซบ.) ได้กล่าวยืนยันถึงความบริสุทธิ์ของพวกเขาเอาไว้ว่า

“อันที่จริงอัลลอฮ์ทรงประสงค์ที่จะขจัดมลทินให้ออกไปจาก

พวกเจ้า โอ้อะฮ์ลุลบัยต์ และทรงชำระขัดเกลาพวกเจ้าให้สะอาดบริสุทธิ์” (บทอัล อะฮ์ซาบ โองการที่ 33)

1. มีรายงานจากทั้งสายซุนนะฮ์และชีอะฮ์ จากท่านศาสดามุฮัมมัด (คือลฯ) ที่ได้กล่าวยกย่องอะฮ์ลุลบัยต์ว่า

“อุปมาอะฮ์ลุลบัยต์ของฉันประดุจดังเรือของศาสดานูฮ์ ใครก็ตามที่ขึ้นบนเรือจะได้รับความปลอดภัย ส่วนบุคคลใดที่ออกห่างจากเรือนั้นจะพบกับความพินาศ”

2. ท่านศาสดามุฮัมมัด (คือลฯ) ได้กล่าวไว้ในรายงานที่เชื่อถือได้ซึ่งรายงานไว้ทั้งซุนนะฮ์และชีอะฮ์ว่า

“แท้จริงฉันได้ทิ้งสิ่งหนักสองสิ่งที่มีค่ายิ่งไว้ในหมู่พวกท่าน สิ่งหนึ่งคือคัมภีร์ของอัลลอฮ์ ที่ด้านหนึ่งของมันอยู่ในมือของพวกท่านทั้งหลาย และสิ่งที่สองคือ ทายาทของฉัน ของสองสิ่งนี้จะไม่แยกจากกันจนกว่าทั้งสองจะย้อนคืนกลับสู่ฉัน ณ สระน้ำเกาซร์แห่งสวนสวรรค์ พวกท่านจงยึดทั้งสองไว้ให้มั่นเพื่อจะได้ไม่หลงทางตลอดกาล”

อิมามะฮ์

หนึ่งในความมั่นคงของการจัดตั้งรัฐบาลของประเทศต่างๆ และการบริหารสังคมของรัฐบาลนั้น มิใช่เนื้อหาของงาน หากแต่เป็นผู้บริหารงาน เพราะเมื่อใดก็ตามที่ยังหากกลุ่มบุคคลที่มีความดีและความสามารถมาบริหารรัฐไม่ได้ รัฐก็จะไม่สามารถดำรงอยู่ต่อไปได้ และประชาชนก็จะไม่ได้รับประโยชน์ใดๆ ทั้งสิ้น

หน่วยงานอื่นๆ ก็เช่นเดียวกัน เมื่อไม่สามารถจัดหาผู้บริหารที่ดีได้ หน่วยงานเหล่านั้นก็ต้องล่มสลายไป จึงถือว่าเป็นสังขรณ์ของสังคมที่ว่า สังคมนั้นต้องการผู้บริหารที่ดีมีความสามารถ ซื่อสัตย์และ

ยุติธรรม สังคมจะปราศจากคนดีไม่ได้ เพราะถ้าเป็นเช่นนั้นสังคมก็จะพินาศไปในระยะเวลาอันสั้นนั่นเอง ตลอดจนประสบการณ์และการทดลองต่างๆ ก็ให้การยืนยันและรับรองไว้

ดังนั้น ไม่ต้องสงสัยเลยว่า อิสลามเป็นองค์กรหนึ่ง ที่มีความยิ่งใหญ่ในโลก ก็ยึดถือกฎเช่นเดียวกับองค์กรอื่นๆ ที่ไม่ใช่อิสลาม อิสลามเชื่อว่าการดำรงอยู่นั้น ต้องการผู้บริหารที่มีคุณสมบัติที่ดีและสมบูรณ์ เพื่อจะได้นำเอาความรู้ในศาสตร์แขนงต่างๆ ไปบริหารและอบรมสั่งสอนประชาชน และสามารถนำเอากฎหมายอิสลามขึ้นปกครองได้อย่างถูกต้อง ระบบการปกครองทั้งศาสนจักร และอาณาจักรในโลกของอิสลามเรียกว่า 'อิมามะฮ์' ส่วนตัวผู้ปกครองเรียกว่า 'อิมาม' ตามทัศนะของชีอะฮ์เชื่อว่า ภายหลังจากการเป็นวะฟาต (เสียชีวิต) ของท่านศาสดามุฮัมมัด (คือลฯ) จำเป็นต้องมีการแต่งตั้งผู้ปกครองสำหรับประชาชนจากอัลลอฮ์ (ซบ.) เพื่อปกครองศาสนจักรของพระองค์ และชี้นำมนุษย์ไปสู่สัจธรรม

บรรดาผู้รู้และนักวิชาการอิสลาม ได้ศึกษาค้นคว้าและวิจัยแล้วว่า อิมามะฮ์เป็นอัครมุขมนตรีของอิสลาม (แกนของอิสลาม) ซึ่งอิสลามจะปราศจากระบบอิมามะฮ์ไม่ได้เด็ดขาด โองการต่างๆ ของอัลลอฮ์ (ซบ.) เมื่อกล่าวถึงการจัดตั้งรัฐอิสลาม จะกล่าวอธิบายถึงตำแหน่งอิมามะฮ์ไว้อย่างชัดเจน

ความหมายของอิมามะฮ์

'อิมามะฮ์' เป็นคำอาหรับหมายถึง 'ผู้นำ' คำว่า 'อิมาม' (อ่านโดยให้ฮัมซะฮ์เป็นกัซเราะฮ์) หมายถึง 'ผู้นำ' และคำว่า 'อิมาม' กับ 'อะมาม' มาจากรากศัพท์คำเดียวกัน แต่ความหมายต่างกัน คำว่า 'อะมาม' หมายถึง "ด้านหน้าหรือข้างหน้า" ส่วนคำว่า 'อิมาม' หมายถึง

ถึง “บุคคลที่ถูกมอบหมายให้อยู่ข้างหน้า โดยมีคนกลุ่มหนึ่งปฏิบัติตามเขา” ในอัล กุรอาน คำว่า ‘อิมาม’ หมายถึง “สิ่งที่ถูกวางไว้ข้างหน้าหรือวางไว้ต้นทาง” ตัวอย่างเช่น

“และเมืองทั้งสองนั้น ได้ตั้งอยู่บนต้นทางที่โล่งเตียน”
(บทอัล ฮิจร์ โองการที่ 79)

จุดประสงค์ของเมืองทั้งสองได้แก่ ‘ชะดูม’ เป็นเมืองของประชาชาติของศาสดาลูต (อ.) กับเมือง ‘มัดยัน’ หรือ ‘อัยกะฮ์’ ซึ่งเป็นเมืองของประชาชาติของซุฮัยบ์ เมืองทั้งสองตั้งอยู่ที่ต้นทางของผู้ที่จะเดินทางไปยังชามาต อัลลอฮ์ (ซบ.) ทรงตรัสว่า เมืองทั้งสองนั้นเป็น ‘ละบิอิมามิมมุบีน’ หมายถึงตั้งอยู่ด้านหน้าหรือต้นทางนั่นเอง แต่ต่อมาเมืองทั้งสองได้เสื่อมโทรมลงเพราะถูกอัลลอฮ์ (ซบ.) ลงโทษ

อย่างไรก็ตามความหมายโดยสรุปของคำว่า ‘อิมาม’ คือผู้ที่อยู่ข้างหน้าและมีคนอื่นติดตามเขามา โดยเคลื่อนตามมาข้างหลัง ซึ่งคำว่า ‘อิมาม’ ในที่นี้ไม่ได้หมายความว่า ต้องเป็นหัวหน้าหรือผู้นำอย่างเดียว ในบางครั้ง ‘อิมาม’ หมายถึงผู้ที่อยู่ข้างหน้า อาจเป็นหัวหน้าเผ่าหรือกลุ่มชน ซึ่งเป็นหัวหน้าประเภท พาผู้คนลงทางไปลงนรกก็มี อัล กุรอานได้กล่าวถึงผู้นำประเภทนี้โดยใช้คำว่า ‘อะอิมมะฮ์’ แทน ซึ่งเป็นพหูพจน์ของคำว่า ‘อิมาม’ ดังเช่นโองการที่ว่า

“ดังนั้น เจ้าจงทำศึกกับผู้นำที่เนรคุณเถิด” (บทอัล เตาบะฮ์ โองการที่ 12)

“และเราได้แต่งตั้งให้พวกเขาเป็นผู้นำที่เรียกร้องไปสู่ไฟนรก” (บทอัล กอซอซ โองการที่ 41)